

Thisted Fritidsklub

af Tonni Brun

Artiklen fortæller om Thisted Fritidsklubs i de første år efter etableringen i 1955.

Plantagevej 18 i Thisted (Plantagehuset) blev grundlagt som skole i 1856. Første sal blev bygget på i slutningen af århundredet, og efter en brand i 1924 blev loftsetagen udvidet og forsynet med kviste. Fungerede som realskole indtil 1947, hvor denne flyttede til lokaler på Munkevej.

Til højre for porten ind til skolegården lå overlærerboligen. Den kom til ære og værdighed igen, da fru Inger Knudsen her startede en privat børnehave. I 1955 oprettedes Dr. Louises Børnehave på Grønningen, så både fru Knudsen og børnene

flyttede dertil. Herefter blev lokalerne istandsat og i august 1955 taget i brug af Thisted Fritidsklub.

Klubleder blev drejermester Knud Nielsen, der ved indvielsen den 5. august sagde:

»Fritidsklubben i Thisted skal være åben for alle byens unge. Ikke en eneste skal føle, at han eller hun ikke er velkommen. Fritidsklubben skal være et sted, hvor de unge i 14-18 års alderen bare kan komme og være med i et fællesskab, et sted hvor de kan lære at bruge hænderne, eller blot komme,

Missionshuset Kapernaum fra 1886 ses her med gasværket i baggrunden og Søndre Kirkegård til højre. Kommunen overtog huset i 1956, som derefter blev indrettet til fritidsklub.

fordi der er en der har tid til at høre på dem. Det er af værdi, at vi har tid til at tale med de unge. Jeg tror, at mange unge er ensomme. Hvor gerne forældrene end vil, kan det være vanskeligt for dem at komme i forbindelse med deres børn. I fritidsklubben glæder vi os til at se alle byens unge.»

Borgmester Axel Mikkelsen ønskede udvalget og lederne tillykke med resultatet og sagde, at det så ud til, at Thisted var foregangsby på dette område. Flere prominente gæster kom med rosende ord, bl.a. sagde udvalgsformand lærer O. Frederiksen:

»Der klages over, at ungdommen er sløv. I fritidsklubben vil man søge at gøre de unge aktive og bidrage til deres udvikling. Det er ikke meningen at give kundskaber, men at gøre de unge interesserede. Der vil ikke blive ført agitation af nogen art. Den klub der tidligere var i forbindelse med ungdomsskolen, skuffede på flere områder, men jeg tror, at der her er store muligheder for de unges initiativ.«

Knud Nielsen takkede for de smukke ord og sagde, at han var spændt på at komme i gang.

Huset var indrettet med en hyggestue, hvor de unge kunne læse eller snakke med kammerater eller med lederen, dernæst var der et stort spillelokale med bordtennis og bob. Der var et »hobbylokale«, hvor handymanden gartner A. Bjerre Christensen hjalp de unge med at fremstille næsten hvad som helst. Et andet lokale var særligt beregnet til de unge piger, der ønskede at udføre håndarbejder, væve eller andre lignende ting. Endelig var der et køkken, hvor der var stillet service til rådighed, her kunne der laves kaffe eller te.

Der var åben tirsdag, torsdag og lørdag fra 19 til 22 i tiden fra oktober til april. Det var et flot initiativ af kommunen, og her kunne de unge samles i stedet for at hænge på gadehjørnerne. Før var der et skel mellem elever fra gymnasiet og dem, der hang på Storetorv, og det var ikke ualmindeligt med bemærkninger som »sådan nogle bisser«

eller »storsnudede fyre, bare fordi de har læst et par bøger«. I fritidsklubben var de lige og kunne samles om hobby og spil.

KIRKEGÅRDSVEJ 11

Tilgangen af unge var så stor, at det allerede året efter skulle vise sig, at der ikke var plads nok. Kommunen besluttede derfor at finde større lokaler, og det blev det tidligere missionshus på Kirkegårdsvej 11, der blev købt til formålet.

Huset blev bygget i 1886 af Kirkelig forening for den Indre Mission i Danmark på matrikel 288d foræret af missionær J. Christensen og fik navnet *Kapernaum*. I 1914 fik de skøde på matrikel 288e, så der i 1924 kunne tilbygges køkken og garderobe og senere indrettes WC.

Da kommunen overtog bygningen i 1956, blev der foretaget en del renovering og ændring. Det blev bl.a. forlangt, at de indvendige fritstående søjler blev beklædt med asbest (ja, det var dengang), og der blev lukket mellem balkonerne, så der opstod en 1. sal.

EN KLUBAFTEN

I januar 1957 havde fritidsklubben besøg af *Thisted Amts Avis*, der viderebragte følgende oplysninger:

»Når man kommer ind ad den store solide dobbeltdør, og gennem entreen står man i en sal så stor, at den ser lavloftet ud, selv om der er 3 m til loftet. Mellem søjlerne her står to bordtennisborde, herom danser nogle svedende drenge ballet for at vinde over modstanderen i den anden ende. Under ledelse af Viggo Døy har de et meget stærkt bordtennishold, der gjorde sig meget stærkt gældende ved Klubbernes landsturnering.

I et hjørne af salen er der en lille bod, hvor de unge kan handle sodavand og chokolade. Bagest i stueetagen er der et lille køkken samt et hobbyrum, hvor man, under gartner Bjerre Christensens kyndige vejledning, kan fremstille næsten alt.

Fra entreen er der to trapper til 1. sal, og her er der om muligt endnu mere aktivitet. I det største

På 1. sal havde pigerne et rum, hvor de kunne hygge sig fjernt fra drengenes støj og larm. Pigerne bliver vejledt af fru konsulent Trabjerg og en frivillig medhjælper, Kirsten Kynne Frandsen. Billedet er taget af Thisted Amts Avis, som aflagde besøg i januar 1957.

lokale står de populære billardborde og bobspil, og de er aldrig ledige, og rundt om står kammeraterne og ivrigt diskuterer og kommenterer præstationerne. Man er i gang med at afvikle vinterens billard-turnering med 70 deltagere, som det koster 25 øre at deltage i, et beløb der går til transport til turneringer i andre byer. Bag dette lokale kommer vi til kontoret, og her kan man altid få svar på tvivlsspørgsmål, og herfra styres også det der kommer ud af højtalerne i de forskellige rum. Dernæst kommer man til en stue, fjernt fra drengenes støj og larm, specielt indrettet til pigerne. Det forholdsvis svære job at aktivere pigerne er lagt i hænderne på fru konsulent Trabjerg, og hun bliver hjulpet af Kirsten Kynne Frandsen, der arbejder som frivillig medhjælper. Her kan man hygge sig med strikketøj, symaskine, læsning eller bare

sidde og snakke. Til sidst kommer vi til et rum, hvor de unge, i fred og ro, kan fordybe sig over et spil skak.

Klubben tæller allerede 249 medlemmer, og selv om der er åbent tre aftner om ugen, møder der hver gang omkring 150.«

DANSKE MESTRE I BORDTENNIS

I 1960 drog en flok fra klubben til København, der dette år var vært for det årlige landsmesterskab i bordtennis. Thisted deltog både med et pigehold, et drengehold og et mix-hold. De unge blev indkvarteret privat, og de fleste havde aldrig før været i hovedstaden, så det var en stor oplevelse. Drengeholdet bestod bl.a. af Svend Erik Sørensen, Mogens Nielsen (Dragsbæk Margarinefabrik), Ulrik Lerager og Erik »Nulle« Vittrup. De vandt

Bordtennis var populær i 1957. Viggo Døj var leder af bordtennisholdet.

faktisk det danske mesterskab, og Svend Erik fortæller, at det var Mogens Nielsen, der var den rigtig skrappe spiller.

TAKT OG TONE

Knud Nielsen var et fund for klubben og havde et usædvanligt godt tag på de unge. Derfor var han meget brugt som foredragsholder i andre byer, der også arbejdede med at oprette fritidsklubber. Ved et foredrag i 1961 i Fjerritslev sagde han ifølge Aftenposten blandt andet:

»Jeg tænker ofte på, hvor mærkeligt det var, da vi begyndte at stå ansigt til ansigt med så mange forskellige unge. Netop fordi de er så forskellige, kan man ikke lave bestemte retningslinjer. I begyndelsen luskede vi rundt om hinanden, og jeg

var såre betænkelig, men det at kunne stå midt i ungdomsarbejdet på en sådan måde, som man kan i en fritidsklub, tiltalte mig meget (...).

Da vi begyndte, stod der ofte »en blå tåge« over billardbordet efter de frygteligste eder, men jeg bilder mig ind, at tonen efterhånden er blevet betydeligt bedre. Jeg ved godt, at jeg ikke kan vænne de unge af med at bande, men der er alligevel udstedt forbud. Og det glæder mig da hver gang, når jeg hører et bandeord, at de unge siger: Hov, Nielsen, det må du undskylde.«

En gang om måneden blev der arrangeret festaften, der startede med forevisning af film som f.eks. Per Lagerkvists »Barabas«, hvor man forud diskuterede filmens emne. Derefter var der dans fra kl. 21 til 23.30. At der blev danset i klubben,

var der en del modstand mod, især i Knud Nielsens gamle bagland, som var Indre Missions Samfund. Da Knud Nielsen gik med til, at der skulle danses i klubben, stillede han samtidig sit mandat i klubben til rådighed. Han mente, at det var helt i orden med den form for dans, der fandt sted i Fritidsklubben, der ikke var udtryk for andet end glæde, humør og tilfredshed.

Knud Nielsen udtalte til Aftenposten i 1961:

»Jeg var såre betænkelig ved at gå med til dans, jeg var tilsluttet KFUM, hvor dans jo simpelthen er ulovlig, og jeg var slet ikke bekendt med den form for underholdning. Men jeg fandt ud af, at dans skaber humør, og når der danses på en pæn og ordentlig måde, synes jeg, at det er helt i orden. Og

der er da stemning over det, når det runger gennem rummet med jazztoner. Jazz er ikke lummert og utiltalende.«

For at forældrene kunne se, hvad de lavede, og at det foregik på en ordentlig måde, blev der med mellemrum holdt forældreaftner. Her blev man orienteret om klubbens virke, man kunne få en snak med klubbens ledere, man kunne se og prøve klubbens faciliteter, og der blev bygget en scene, hvorfra de unge underholdt de fremmødte med musik, sang og diletant.

MUSIKKEN ET SAMLINGSPUNKT

Et indslag ved en forældreaften var to unge, der lavede en parodi på Keld Petersen & Dirch Passer

Der spilles grammofonplader ved de månedlige danseaftner. Et nærbillede af pladen afslører, at i 1957 var det Gustav Winckler og Grethe Klitgaard, der lå på pladetallerkenen. Den unge mand, der agerer pladevender, er Hans Sørensen. Han boede på Fårtoftvej, og forældrene passede senere kiosken i Kino.

akkompagneret på guitar af en meget ung og gernert Svend Erik Sørensen. Nummeret vakte jubel, og senere optrådte de med nummeret i andre klubber.

Den nye trend, den elektriske pigtrådsmusik, nåede også Thy og fritidsklubben omkring 1960, hvor Svend Erik Sørensen fandt sammen med Tage »Tex« Langballe, der også kunne spille guitar og synge. Erik »Nulle« Vittrup kunne spille tromme, og de dannede gruppen *The Tigers*. Der var ikke plads til øvelokale i klubhuset på kirkegårdsvej, så det foregik i de gamle klublokaler på Plantagevej.

The Tigers havde udmærkede instrumenter, men forstærkerne var halvfarlige, åbne og hjemmebyggede. Svend Erik husker: »Det var lidt

The Tigers 1961: Stående er det Svend Erik »Svensker« Sørensen, Tage »Tex« Langballe på stolen og siddende på gulvet Erik »Nulle« Vittrup.

pigtrådsagtigt, men også almindelig dansemusik. Jeg skulle forestille at spille lidt singleguitar, det var jeg ikke særlig god til, men synge var jeg god nok til, så det gik jo.»

De blev en slags husorkester i klubben, men efterhånden kom der flere musikalske unge til. Ved det såkaldte alliancestævne på Hotel Aalborg i 1962, der afsluttede klubbernes vintersæson, spillede *The Tigers* »de moderne rytmer med en kraft så stor, at Hotel Aalborg rystede i sin grundvold«.

Blandt tilhørerne var Mads Hove Jeppesen, Jens Chr. Sørensen og Bent Pedersen. De spillede også musik i fritidsklubben og puslede med at danne et orkester. De ville gerne have Svend Erik med, så det endte med, at *The Tigers* i 1963 blev opløst, og de fire dannede gruppen *The Matadors* (Mats), der så overtog pladsen som husorkester i klubben. Tex kom derefter med i *Rytme Mixers*, og Nulle kom med i *Thyfonerne*.

The Matadors spillede nu hver anden lørdag i klubben. Svend Erik udtalte i 1962 om musikken:

»Pigtrådsmusik behøver ikke være et »rabalderforetagende«, det kan godt spilles ordentligt. De unge vil have noget med rytme, så de kan danse twist og rock'n'roll, og det skal der bruges pigtråd til. Jeg synes, det er godt, at de kan samles og bare danse og mere sig uden spiritus.«

Der blev også lavet fællesarrangementer med andre klubber i området, og så var det ofte husorkesteret fra Thisted, der spillede op.

I 1965 skulle Jens Chr. ind som soldat, og i stedet kom Poul Hvass Hansen med. Han gik på gymnasiet, hvor han skaffede engagementer til *Matadors*. De havde en voksende fanklub, der også holdt til i fritidsklubben.

Der kom efterhånden flere musikalske unge til klubben, og i 1965 fandt Lars Smed Christensen, Verner Schytte, Kaj Steenstrup Jensen, Leo Emil Jensen og Ole Lindskov Knudsen sammen i et orkester. Sikkert inspireret af naboskabet til den gamle kirkegård kaldte de sig *The Graveyards*, men de fandt ud af, at det dog var for dystert. Da alle de gode navne var taget, måtte de jo være »de andre«, så det blev til *The Others*.

Klubledelsen i 1970. I midten står to drenge: Henning Nielsen (t.v.) og Keld Nielsen. Bag dem ses fra venstre Bjarne Nielsen (hans far havde pølsevognen på rutebilstationen), Flemming Høy, Andreas Morell, Per Thomsen, Knud Nielsen, ukendt og sidst Freddy Poulsen (hans far havde Mønsterbageriet). Nederst fra venstre: Bodil Bjerre Christensen, Anette Hyldgaard, Lise Lotte ?, Lise Mikkelsen, ukendt og Birgit Larsen. Oplysningerne er givet af Keld Nielsen.

BIBLIOTEKET SOM POPTEMPEL

Klubben havde gennem flere år haft et samarbejde med biblioteket, og klubben havde en reol med bøger og tidsskrifter, som blev udskiftet hver uge. Det var nemmere at få de unge til at gå i krig med det boglige her, da ikke så mange af dem havde deres gang på biblioteket.

I sommeren 1966 henvendte biblioteket sig til fritidsklubben med et forslag om, at man slog sig sammen i et arrangement med dans for klubbens unge, og klubben var straks med på ideen. Man blev enig om at henlægge et af klubbens lørdagsfester til bibliotekets store boghal. Den 22. oktober var datoen, hvor de store bogreoler blev skubbet til side, og klubbens scene blev opstillet i hallens

ene ende. Der var inviteret gæster fra Thisted Ungdomsklub, og der var mødt 250 unge. Det musikalske var lagt i hænderne på The *Matadors* eller *Mats*, som de nu kaldte sig. Klubbens formand Knud Nielsen bød velkommen med ordene: »*Gulvet er jeres, slid det bare op.*« Festen blev en stor succes, og Knud Nielsen sluttede festen med at sige: »*Jeg håber, de unge har opført sig til bibliotekarens tilfredshed, og at vi må komme igen en anden gang.*«

Og de kom faktisk igen en anden gang. Da biblioteksbygningen i 1988 fyldte 50 år, stillede Mats op igen og endda med den samme, men lidt mere grå besætning som i 1966.

ANDRE AKTIVITETER PÅ KIRKEGÅRDSVEJ

I 1971 gik kommunen ind for etablering af et fælles fritidscenter i den nedlagte toldbod, idet man mente, der manglede beskæftigelsesmuligheder for Thistedes ungdom. En rundspørge til byens forerlinger delte vandene, og for fritidsklubbens formand Knud Nielsen var det ikke en ønskedrøm. Han troede ikke, de unge ønskede at flytte, hvis det blev en realitet. Spørgsmålet om stofmisbruges adgang til klubberne var op at vende ved samme lejlighed. Knud Nielsen udtalte:

»Vi kan ikke forsvare en klub med brugere og ikke-stofbrugere sammen. Men vi kan ikke holde kontrol med det, og gør kommunen ikke snarrest noget ved problemet, kan vi ikke videreføre en åben klub.«

På dette tidspunkt overtog Andreas Morell formandskabet for klubben efter Knud Nielsen.

På de tidspunkter, hvor der ikke var klubaktiviteter for de unge, kom der andre brugere. I

en årrække var lokalerne en gang om måneden samlingssted for ældre og enlige, og fra vinteren 1968 blev huset brugt af en billardklub hver onsdag aften.

Omkring 1981 stoppede fritidsklubbens aktiviteter i bygningen, og den blev erstattet af andre klubber, bl.a. startede der en fritidsklub i 1984 på Grønningen. Kirkegårdsvej 11 blev i 1982 ombygget til amatørteater, og *Amard-teateret* under ledelse af Jacob Jessen flyttede ind. I 1992 blev bygningen indrettet til kommunalt hjælpemiddeldepot, og i 1999 blev den indrettet til Thisted Billardklub. Fra 2000 har Thisted kommune haft kursuslokaler i bygningen.

Tonni Brun

Født 1949. Elektriker. Forfatter til bogen *Pop og Pigtråd*.

Skriftlige kilder:

Aftenposten: 1/3, 24/3 1961.

Bygningskommissionen i Thisted: 19/8 1956.

Tonni Brun: *Pop og pigtråd*, Forlaget Knakken 2009.

Thisted Amts Avis: 26/1 1957.

Thisted Amts Tidende: 6/8 1955, 21/10 1966, 1/4 1971.

Personlige kilder:

Svend Erik Sørensen, Jan Morell og Keld Nielsen.